

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM
2016-07-22
Meddelad i
Luleå

Mål nr 1348-16

KLAGANDE

Luokta-Mávas sameby, 899100-0988

Ombud:

Svenska Samernas Riksförbund
Formvägen 16
906 21 Umeå

MOTPART

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Naturvårdsverkets beslut den 8 juni 2016, dnr NV-03185-16 (se bilaga 1)

SAKEN

Skydds jakt på kungsörn enligt 23 a och 23 b §§ jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 77607

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Naturvårdsverket avslog Luokta-Mávas samebys ansökan om skyddsjakt efter fyra kungsörnar under perioden den 1 april–31 oktober 2016. Naturvårdsverkets motivering framgår av det överklagade beslutet (se bilaga 1).

PARTERNAS INSTÄLLNING**Vad Luokta-Mávas sameby framför**

Luokta-Mávas sameby yrkar att samebyn ska beviljas sökt skyddsjakt efter fyra kungsörnar inom samebyns kalvningsområde och framför följande.

Samebyn har i ansökan redogjort för att 10–15 procent av de nyfödda kalvarna i samebyn dör på grund av just predation orsakad av örn. Detta motsvarar 400–600 kalvar. Samebyn har även visat att skadorna främst sker inom ett begränsat område; samebyns kalvningsområde. I sitt beslut konstaterade Naturvårdsverket också att angrepp på ren av kungsörn sker varje år, att det är väl dokumenterat att kungsörn dödar renkalvar, att de skador som samebyn redogjort för är omfattande, samt att förlusterna av renar till viss del kan vara orsakade av kungsörn. Trots detta bedömde Naturvårdsverket att kriteriet ”allvarlig skada” i direktiv 79/409/EEG inte var uppfyllt, vilket samebyn menar är en felaktig bedömning.

Naturvårdsverket har även gjort en felaktig bedömning av möjligheten att ge skyddsjakt i ett specifikt område i stället för på specifika örnindivider. Det framgår klart av direktivet att undantag kan medges för specifika områden.

Samebyn har även visat att örnar frekvent syns cirkulera över samebyns renar på kalfjället i kalvningsområdet. Vidare har samebyn de senaste åren skickat ett flertal renar som dödat av örn till Statens veterinärtekniska anstalt (SVA) för analys. Renkalvar ingår som en del av kungsörnens föda på våren och samebyn har hänvisat till forskningsresultat som stödjer denna uppfattning. Även Länsstyrelsen i Norrbotten hänvisar i sitt yttrande till Naturvårdsverket till forskning som stödjer

detta. Att skyddsjakten ska vara tydligt avgränsad och riktad mot skadegörande individer är något som Naturvårdsverket själv kommit på och som saknar stöd i direktiv 79/409/EEG. Samebyn menar således att det är örntätheten i kalvningsområdet som påverkar skadornas omfattning och inte vilka specifika örnindivider som rör sig i området. Ju fler örnar som finns i kalvningslandet under kalvningen ju allvarligare skada får samebyn.

Det räcker med uppenbar risk för allvarlig skada för att rekvisitet allvarlig skada ska vara uppfyllt. Skada behöver alltså inte ha konstaterats. EU-kommissionen har accepterat att tidigare angrepp mot djurbesättningar kan utgöra tillräckligt skäl för att tillåta skydds jakt. Vidare kan skydds jakt även tillåtas utan tidigare angrepp. Då förutsatt att det verkligen föreligger en risk för att skador med stor sannolikhet kommer att inträffa. Detta kan visas genom dokumenterad förekomst av ett rovdjur i ett visst område, om det finns dokumenterat underlag som visar att sådana situationer alltid leder till en viss mängd angrepp.

Samebyn har även redogjort för vilka andra åtgärder samebyn vidtagit och vad som är bakgrunden till samebyns slutsats att det saknas annan lämplig lösning än skydds jakt. Inte heller länsstyrelsen har kunnat visa någon annan lämplig lösning.

Naturvårdsverket ifrågasätter vidare effekten av skydds jakt då man menar att de kungsörnarna som skulle fällas vid en skydds jakt snabbt skulle ersättas av andra individer. Detta uppfattar samebyn som ren spekulation utan stöd i vare sig forskning eller erfarenheter från skydds jakt på andra arter. Det är alltid svårt att förutse den exakta effekten av en skydds jakt. Samebyns samlade erfarenhet är dock att skydds jakt är den åtgärd som överlagset ger bäst effekt när det gäller minskade skador. När det gäller skydds jakt på andra rovdjursarter får samebyn i princip alltid skydds jakt på en eller några rovdjur åt gången i ett specifikt skadedrabbat område. Även om fällda örnar på sikt förmodligen skulle ersättas av nya skulle den allvarliga skadan lokalt minska. I vart fall på de kalvar som fötts i år och samebyns inkomstförlust skulle kunna minska för år 2016.

När det gäller säl har Naturvårdsverket vid flera tillfällen beviljat skyddsjakt utan att kräva att skadegörande individer ska identifieras. Naturvårdsverket bedömde även i dessa ärenden att fällda sälar förmodligen skulle ersättas av nya, men att skyddsjakt ansågs vara en bra metod att minska skadorna lokalt. Vidare har länsstyrelsen under de senaste åren beviljat skyddsjakt på björn i samebyns kalvningsland, utan krav på specifika individer.

Samebyns bedömning är att Naturvårdsverkets beslut om avslag är ett uttryck för ett politiskt motstånd mot att bevilja skyddsjakt på en för Sverige ”symboliskt viktig fågel”. I stället för ett beslut fattat utifrån det objektiva beslutsunderlag som redovisats.

Vad Naturvårdsverket framför

Naturvårdsverket motsätter sig bifall till överklagandet och tillägger följande. Naturvårdsverket ifrågasätter inte att samebyn har förlorat renar. Det kan dock finnas flera förklaringar till dessa förluster. För att skyddsjakt på kungsörn ska kunna beviljas krävs att kriteriet ”förhindra allvarlig skada” i 23 a § jaktförordningen är uppfyllt. Det är däremot korrekt som samebyn framhåller, att det inte krävs att en skada har uppstått. Det är tillräckligt att det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att inträffa. Utifrån vad som framkommit i utredningen bedömer Naturvårdsverket att det inte är tillräckligt styrkt att de inträffade förlusterna har orsakats av just kungsörn. Det är av samma skäl inte heller möjligt att utifrån underlaget konstatera att det föreligger en stor sannolikhet för att allvarlig skada orsakad av kungsörn skulle uppstå på renarna.

För det fall allvarlig skada ändå skulle anses föreligga ska också ändamålsenligheten med en skyddsjakt bedömmas. Det finns ett behov av ökad kunskap om kungsörns predation. Skyddsjakt på kungsörn har ännu aldrig beviljats i Sverige. Detta i sig gör det svårt att bedöma effektiviteten och ändamålsenligheten av en genomförd skyddsjakt. Det är vidare viktigt att framhålla att skyddsjakt är tänkt att i första hand användas för att förhindra skada på egendom från en eller flera skadegörande individer. Skyddsjakt är alltså inte tänkt som ett populations-

reglerande verktyg. Om det inte är exakt klarlagt vilken individ, i exempelvis en grupp av rovdjur, som orsakat allvarliga skador på renar bör samtidigt detta i sig inte utgöra ett hinder för att medge skydds jakt. Det är dock lämpligt att jakten i ett sådant fall medges efter en individ i taget. Då det inte ens är styrkt att det är kungsörn som orsakat eller riskerar att orsaka allvarlig skada på samebyns renar går det inte heller med tillräcklig säkerhet att säga att skydds jakt efter en eller flera kungsörnar skulle förhindra skadan på renarna.

Förutsättningarna för skydds jakt ska alltid bedömas i det enskilda fallet med hänsyn till den aktuella arten. Det är därför inte möjligt att likställa skydds jakt på kungsörn med skydds jakt på säl, även om kriterierna för skydds jakt i jaktlagstiftningen är de samma oavsett art. Hänsyn måste tas till den aktuella populationens storlek, kunskapsläget om artens predation, dokumenterade skador och risken för allvarlig skada.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet (se bilaga 1).

Frågan är om Luokta-Mávas sameby ska beviljas skydds jakt efter fyra kungsörnar under perioden den 1 april–31 oktober 2016.

För att skydds jakt efter kungsörn ska tillåtas krävs att jakten ska ske i syfte att förhindra allvarlig skada (23 a och 23 b §§ jaktförordningen). Om det inte anses finnas en risk för allvarlig skada eller den påtänkta jakten inte kan antas förhindra skadan, ska jakten redan på den grunden inte tillåtas (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 14 februari 2014, mål nr 3854-13 m.fl.).

Förvaltningsrätten konstaterar att det är ostridigt att kungsörn angriper renar och orsakar skador i form av dödade och skadade djur. Av utredningen i målet framgår exempelvis att länsstyrelsen vid besiktning och dokumentation – vid ett tillfälle under år 2015 och två händelser under år 2016 – konstaterat totalt åtta renar. Vidare framgår att SVA i endast ett fall kunnat fastställa att den dödade renen

sannolikt hade attackerats av örn. Detta i jämförelse med att samebyn uppskattar att kungsörn är orsaken till att 400–600 nyfödda kalvar dör varje år. Det går alltså att fastställa att förekomsten av kungsörn inom samebyns betesområde i och för sig medför en betydande påfrestning för de renar som befinner sig i området. Det är dock oklart hur stora skador som just kungsörnen faktiskt orsakar, alltså hur stor del av samebyns förluster som kan vara orsakade av kungsörn. Förvaltningsrätten finner därför att utredningen i målet inte i tillräcklig grad bevisar att kungsörn orsakar skador i sådan omfattning att det motiverar beslut om skydds jakt.

Förvaltningsrätten anser också att det är oklart om tilltänkt skydds jakt skulle ha någon egentlig effekt på den samlade skadebilden. Naturvårdsverket har just uppmärksammat att det finns stor risk att fällda kungsörnar kommer att ersättas av andra individer relativt snabbt. Förvaltningsrätten bedömer att denna synpunkt är viktig att beakta för att kunna tillåta skydds jakt på kungsörn. Tyvärr synes det saknas tillräcklig forskning och övrigt underlag för att korrekt kunna bedöma denna aspekt. Därmed är det också svårt att säkerställa huruvida skydds jakt på fyra kungsörnar i samebyns område verkligen leder till att dess skador upphör eller minskar i omfattning. Det är därför oklart om skydds jakten skulle uppnå sitt syfte, att just förhindra allvarlig skada. Åtminstone torde det inte påverka skador- nas omfattning för år 2016, då den mest kritiska perioden redan har passerat.

Förvaltningsrätten finner – vid en samlad bedömning av omständigheterna i målet och med beaktande av den restriktivitet som krävs vid beslut om skydds jakt – att det inte är bevisat att skydds jakten kan antas förhindra att det uppstår allvarlig skada för samebyn. Förutsättningarna för att meddela önskad skydds jakt är där- med inte uppfyllda. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C (se bilaga 2).

I avgörandet har även nämndemännen

 deltagit.

 har föredragit målet.

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

FÖRVALTNINGSKATTEN LULEÅ	
2016-06-23	
Månr: 1548-16	
Akbit: <i>W</i>	Enhet: 1

Bilaga 1
1(10)

[REDACTED]
[REDACTED]

BESLUT
2016-06-08 Ärendenr:
NV-03185-16

Luokta-Måvas sameby
[REDACTED]

Beslut avseende ansökan om skydds jakt efter kungsörnar i Norrbottens län

Beslut

Naturvårdsverket avslår er ansökan.

Bakgrund

Er ansökan om skydds jakt

Ni ansöker om skydds jakt efter fyra kungsörnar. Skydds jakten är tänkt att genomföras under perioden från och med den 1 april 2016 till och med 31 oktober 2016.

Ni avser att avgränsa skydds jakten till två områden, ett norr och ett söder om Piteälven men är inte främmande för att begränsa området ytterligare om det ökar möjligheterna att få tillstånd till att genomföra skydds jakten. Jakten är tänkt att i första hand genomföras med hjälp av åtel och kulvapen, i andra hand från helikopter med hagelgevär. Som hjälpmedel i jakten ansöker ni även om tillstånd att få utföra jakten med skoter.

I ansökan uppger ni följande. Luokta-Måvas sameby har förluster till rovdjur på ca 27 procent årligen, motsvarande närmare 1 900 renar. Ett flertal örndödade renar har hittats under tidigare år och även under 2016. Det är dock svårt att uppskatta hur stor del av förlusterna som orsakas av örn, bland annat då örnangrepp på kalv sällan lämnar spår och örnen kan flyga iväg med sitt byte. Samebyn bedömer att örn och björn är de största predatorerna av nyfödda kalvar och renskötarna dokumenterar regelbundet renar som dödas av örn. Eftersom dagens ersättningssystem inte bygger på hur många renar som dödas av rovdjur som man faktiskt hittat har det inte uppfattats som angeläget att rapportera in

renkadaver som kan härledas till specifika rovdjur annat i de fall då det kan vara fråga om så kallad "massdöd". Samtliga örnar som befinner sig i kalvningsland under kalvningsperioden (under maj månad) tar renkalvar. Det finns därför ingen anledning att särskilja olika skadegörande individer.

Örn finns frekvent i hela samebyns betesområde men den orsakar störst skada på vår- och sommarbeteslandet. Från april och framåt ökar örnens närvaro påtagligt. Både ensamma individer och grupper av örnar cirkulerar över renarna dagligen. I början av maj, när kalvningen börjar, ökar antalet örnobservationer dramatiskt för att sedan minska under sommaren när renarna går ihop i stora hjordar. Ni misstänker även att det flyger in unga, icke-revirhävande örnar, från andra områden under kalvningen.

De största förlusterna består av nyfödda kalvar men även årskalvar. Stora delar av förlusterna sker mellan kalvningen och kalvmärkning. Örnerna står för minst en tredjedel av förlusterna av årskalvar. Skadorna befaras bli mycket allvarliga denna vår. Förutom att renar dödas orsakar örnarna även skada genom att de stressar renarna och stör betet.

Samebyn har trots högt rovdjurstryck ett relativt bra slaktuttag och slaktar även medvetet kalv och renar som börjar bli äldre och försvagade. Slaktvikten på kalv är strax över riksgenomsnittet. Det är mycket ovanligt att renskötarna hittar renar som dött av svält eller sjukdomar. Sammantaget visar detta på att samebyns renar är i god kondition.

Skydds jakt skulle kunna minska förlusterna under våren och sommaren och förhindra allvarlig skada, särskilt om den riktas mot örn i de viktigaste kalvningsområdena och framför allt under kalvningen i maj.

Det saknas andra lämpliga åtgärder bland annat då det är svårt att bevaka och följa örnarnas rörelser och då det av praktiska skäl är omöjligt att exempelvis skrämja bort örnar tillräckligt långt. Renarna har även flyttats men problemen med örn har inte avtagit.

Enligt regeringsbeslut från 2013 ska samebyarna i Sverige inte behöva tåla förluster på mer än 10 procent av vinterhjorden till rovdjur. Det är svårt att se hur detta ska kunna uppnås utan skydds jakt efter örn.

Yttrande från länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Norrbotten yttrar sammanfattningsvis följande angående er ansökan. Normalt kvalitetssäkrar inte länsstyrelsen fynduppgifter på enstaka renkadaver där samebyn bedömer att skadan orsakats av rovdjur. I fjol dokumenterades dock fyra renar som dödades av kungsörn, samtliga var årskalvar.

Den 10 maj i år har länsstyrelsens fältpersonal dokumenterat en vaja med kalv som av samebyn bedömdes vara dödad av kungsörn. Kadavren skickades till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) för obduktion och fastställande av dödsorsak. Skadorna på vajan överensstämmer enligt SVA med skador från en stor rovfågel och har sannolikt orsakats av kungsörn. Kalvens död är sannolikt

relaterad till kungsörn, antingen slogs den av kungsörn eller så dog den då den inte klarade sig utan vajan.

Den 12 maj dokumenterades ytterligare en vaja och kalv som samebyn bedömer vara örndödade. När länsstyrelsens personal anlände med helikopter sågs örnar lyfta från kadavret. Vajan skickades till SVA för analys.

Kungsörnen har en väl etablerad stam inom Norrbottens län. Enligt nuvarande forskning är kungsörnens predation på ren mest inriktad på renkalv men den är även kapabel att döda fullvuxna renar.

Med hänsyn till kungsörnars förmåga att röra sig över stora arealer är det oftast mycket svårt att urskilja enstaka skadegörande individer. Förutsatt att ett flertal örnar befinner sig i ett skadedrabbat område kommer det enligt länsstyrelsens mening vara näst intill omöjligt att faktiskt identifiera och sedan avliva just den skadegörande individen. Det är inte heller fastställt om problematiken med örnar som tar ren är knutet till vissa individer (så kallade problemindivider) eller om det är ett generellt beteende för örnar i kalvningsområdena.

Studier har visat att både riktning och tidspunkt för kungsörnarnas migration till kalvningslanden till stor del sammanfaller med renarnas migration till samma områden. Det område som renarna vistas i under kalvningsperioden är sålunda särskilt skadeutsatt och rennäringen uppvisar stora förluster av främst kalv under tiden från födsel i maj till kalvmärkningen i juli. Då inventeringen av kungsörn baseras på häckande par dokumenteras inte de migrerande kungsörnarna under ordinarie inventering.

Skadorna kan nog förväntas fortsätta. Framför allt kalvarna är lättåtkomliga byten och på kalfjället har renarna inte någon större möjlighet att freda sig själva eller kalven. Kunskapsläget vad gäller annan lämplig lösning än skydds jakt i form av alternativa förebyggande åtgärder för att minska predation av kungsörn på ren är idag bristfälligt.

Länsstyrelsen anser att skadebilden kan anses vara allvarlig även om länsstyrelsen endast dokumenterat och besiktigat två händelser där örn misstänks ha dödat renar. Särskilt skadegörande individer går inte att identifiera men kalvningslandet på kalfjället kan identifieras som särskilt skadedrabbat område. Skydds jakt på enstaka individer av kungsörn inte skulle äventyra artens gynnsamma bevarandestatus. Länsstyrelsen anser generellt att skydds jakt efter kungsörn bör kunna beviljas om förutsättningarna enligt 23 b § jaktförordningen är uppfyllda.

Det oklart vilken effekt skydds jakt på enstaka individer skulle ha på den fortsatta skadebilden. Renarna är utspridda över stora områden och som tidigare nämnt ökar antalet icke revirhävande örnar under denna period. Örnarna rör sig med lätthet över stora områden. Det är därför tveksamt om skydds jakt skulle ha en markant effekt på skadebilden i ett begränsat område.

Yttrande från SVA

Statens veterinärmedicinska anstalt har obducerat och analyserat tre av de renar som hittats döda, två vajor och en årsunge. Av årsungen återstod för lite för att dödsorsak skulle kunna fastställas. Den var inte utmärklad.

Vajan som hittades tillsammans med årsungen (den 10 maj) bedöms ha varit i normalt hull och ha haft normalt utvecklade muskulatur. Den hade skador orsakade av yttre våld, uppkomna medan vajan var i livet, som med stor sannolikhet orsakats av en större rovfågel, sannolikt örn. Skadorna är förenliga med att vajan attackerats av en örn som suttit på vajans rygg.

Den andra vajan (som hittades den 12 maj) bedöms i huvudsak vara äten av fågel efter döden. På de begränsade återstående delarna av kroppen fanns inga skador eller sjukliga förändringar som kunde förklara hur renen dött. Skador tydande på örn, som uppkommit medan renen var i livet, har inte påvisats. Då stora delar av kroppen saknades kan undersökningen inte heller utesluta att sådana skador funnits.

Yttrande från er

Med anledning av rapporterna från SVA och länsstyrelsens yttrande har ni anfört följande:

När det gäller skadeförebyggande åtgärder har samebyn provat ett flertal metoder genom året såsom ökad bevakning, försök till skrämning med motorfordon, kalvning i hägn med olika typer av skrämnelarrangemang såsom fågelskrämmor radioapparater med högtalarsystem i anslutning till hagen. Ingen av dessa metoder har visat sig vara tillräckligt effektiv för att minska skadorna. Kalvning i hägn är för det första emot renens natur, vilket för en rad komplikationer med sig men det är också oerhört kostsamt, arbetskrävande och risken är stor att renar dör av olika följsjukdomar kopplade till att de hålls instängda på en så pass liten yta. Stora hägn är att föredra vid fodring ur renens hälsosynpunkt men många års erfarenhet från fodring visar att både örn, lo och björn tar sig in i hägnet vilket kan leda till stora förluster då renarna blir trängda i hägnet och inte kan ta sig undan. Små hägn leder å andra sidan till att sjukdomar lättare sprids, exempel från svåra utbrott av sjukdomar bland ren finns från Udtja sameby säsongen under 2014.

När det gäller frågan om skadegörande individer vill samebyn börja med att göra ett klagande: ren och renkalvar är en del av örnarnas föda och verkar vara särskilt viktig på våren i kalvingslandet när örnarna häckar. Att örnar tar renar och renkalvar ska således inte ses som ett undantagsfall eller en extrem situation. Detta stöds även av resultaten från de studier Länsstyrelsen hänvisar till som visar att örnen följer renens migration (Edward Moss, "Habitat Selection and breeding ecology of Golden Eagles in Sweden"). Samebyns egna observationer visar också att örnarna följer efter renarna när de strövar västerut på våren genom de fjällnära skogarna upp på kalfjället. Studerar man forskning som gjorts om örnens föda stämmer detta påstående väl med vilka rester av föda som forskarna kunnat koppla till örnarnas diet. Ren utgör en del av örnens naturliga föda i renskötselområdet. Att peka ut vissa skadegörande individer och spekulera

kring att endast örnar i en viss ålder skulle vara predatorer av ren blir därför irrelevant.

Samebyn uppskattar att 30-40 % av årskalvarna i samebyn försvinner varje år mellan kalvningen i maj och kalvmärkningen i juli. Variationen beror på att det kan se olika ut i olika grupper beroende på hur vintern varit och vilken kondition renarna är i. Om vajorna är svagare blir också kalvarna svagare och har svårare att hinna undan vid rovdjursangrepp. Eftersom renskötarna räknar sina vajor varje vinter och märkta kalvar varje sommar är det inga problem för renskötarna att föra egen statistik över "kalvprocenten" på sommaren. Likaså när det gäller hur mycket som försvinner mellan kalvmärkningarna i juli och slakten på höstvintern i november-december. Av dessa 30-40 % räknar samebyn med att örnen står för en tredjedel, dvs 10-15 % av kalvarna. Detta motsvarar 400-600 kalvar i Luokta-Måvas sameby.

Med utgångspunkt från resonemanget ovan om renen som en del av örnens föda håller samebyn med länsstyrelsen om att det är lämpligare att peka ut specifika områden för skydds jakt istället för att inrikta sig på vissa individer. Luokta-Måvas sameby omfattar hela 6 318 km² och sträcker sig från ett område i Norge i anslutning mot svenska gränsen ner nästan mot svenska kusten.

Kalvningslandet utgör endast en liten del av detta område och samebyn ser inga svårigheter att peka ut begränsade områden inom kalvningsområdet som en skydds jakt skulle kunna styras till. Även om skydds jakt skulle beviljas i dessa begränsade områden skulle örnen fortfarande vara fredad på mycket stora ytor inom Luokta-Måvas sameby.

Samebyn har sett precis en sådan utveckling när det gäller förlusterna till björn. Innan björnprojektet i Udtja och Gällivareskogs inleddes hade samebyn svårt att få igenom skydds jakt på björn. Länsstyrelsen krävde omfattande dokumentation och utredning av skadebilden. Resultatet från björnprojektet ändrade dock radikalt på detta. Det föreföll för samebyn att Länsstyrelsen istället för att fokusera på att bevisa skada från specifika, identifierbara björnindivider, beviljade skydds jakt i ett visst område med stöd av de nya forskningsresultaten att alla björnar, utom hona med årsungar, som befinner sig där det finns renar äter renar och tar renkalvar på våren. Detta resulterade i flera lyckade skydds jakt varje år på björn i samebyns mest centrala kalvningsområde. Förlusterna har efter det minskat kraftigt. Tidigare, för ca 10 år sen låg kalvförlusterna i Arvasgruppen på 50-60 % idag ligger dem på 30-40 %. Detta avspeglas också i slaktstatistiken. Samebyns analys visar tydligt på att skydds jaktarna på enstaka björnar i samebyns viktigaste kalvningsområden gett snabba direkta effekter på kalvöverlevnaden. Samebyns renskötare är därför övertygade om att en liknande skydds jakt på örn skulle ge en liknande effekt.

Skäl

Aktuella bestämmelser m.m.

Beslut om skydds jakt efter kungsörn kan fattas av Naturvårdsverket med stöd av 23 a och 23 b §§ jaktförordningen (1987:905). Skydds jakt får enligt bestämmelserna medges bl.a. för att förhindra allvarlig skada på boskap om det

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.